

Asesiad o'r Effaith ar Degwch a Chydraddoldeb (AEDCh)

Asesiad Effaith integredig yw hwn, sydd â'r nod o sicrhau bod Cyngor Dinas Casnewydd yn gwneud penderfyniadau sy'n deg, yn ystyried tystiolaeth berthnasol, ac yn ceisio sicrhau'r canlyniadau gorau i'n cymunedau. **Dylid defnyddio AEDCh i lywio camau cyntaf gwneud penderfyniadau, yn ystod y cam cysyniad, nid pan fo penderfyniad wedi ei wneud eisoes, neu ar y pwynt pryd na ellir dylanwadu arno.** Mae'r asesiad effaith hwn yn ystyried ein cyfrifoldebau deddfwriaethol o dan:

- Ddeddf Cydraddoldeb (2010), gan gynnwys y Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol
- Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015
- Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011

Ni fwriedir i'r broses AEDCh atal penderfyniadau rhag cael eu gwneud, ond sicrhau ein bod wedi ystyried eu heffaith bosibl. Mae AEDCh hefyd yn ein helpu i ganolbwyntio ar sut y gallwn leihau unrhyw effeithiau negyddol, ac mae'n rhoi tystiolaeth i ni ein bod wedi cyflawni ein dyletswyddau cyfreithiol.

Am gymorth i gwblhau eich AEDCh, cysylltwch â'r [Tîm Cymunedau Cysylltiedig](#)

Beth yw ystyr Tegwch?

Mae Comisiwn Tegwch Casnewydd yn gorff annibynnol sy'n cynghori'r cyngor ar y defnydd gorau o adnoddau a phwerau i sicrhau'r canlyniadau tecaf i bobl leol. Mae'r Comisiwn Tegwch wedi sefydlu pedair o **Egwyddorion Tegwch** y dylid eu hystyried fel rhan o unrhyw benderfyniadau y mae'r cyngor yn eu gwneud – mae'r cwestiynau isod yn ddefnyddiol i'w hystyried cyn i chi ddechrau eich AEDCh.

Uniondeb	A yw pobl yn cael eu trin mewn ffordd gyson, tra'n cydnabod eu gwahaniaethau (er enghraifft, angen, rhwystrau rhag gallu cyrchu gwasanaethau)?
	A fydd y bwlch rhwng y rhai sydd â mwy, a'r rhai sydd â llai yn cael ei leihau?
	A ystyriwyd buddiannau gwahanol grwpiau (gan gynnwys cymunedau lleiafrifol neu ddifreintiedig)?
Blaenoriaeth	A yw anghenion y rhai mwyaf difreintiedig ac agored i niwed ar draws y ddinas wedi cael blaenoriaeth?
	A ydych wedi ystyried canlyniadau anuniongyrchol posibl i gymunedau lleiafrifol/difreintiedig pan fo blaenoriaethau eraill yn cyfeirio penderfyniadau?
Cynhwysiant	A fydd lleisiau pawb y mae eich penderfyniad yn effeithio arnynt yn cael eu clywed?
	A yw pobl yn gallu cymryd rhan a siapio gwasanaeth, yn ogystal â'i dderbyn?

	A ydych wedi ystyried effaith eich penderfyniad ar y berthynas rhwng cymunedau, a'r manau y maent yn eu rhannu?
Cyfathrebu	A yw penderfyniadau'n cael eu gwneud yn dryloyw ac yn gyson?
	Sut y caiff penderfyniadau eu cyfathrebu i bobl a gaiff eu heffeithio mewn ffordd glir, gyda'r cyfle am adborth?

Rhan 1: Adnabod

Enw'r person sy'n cwblhau'r AEDCh	Sheree Davies
Rôl y person sy'n cwblhau'r AEDCh	Swyddog Gwybodaeth a Datblygu Addysg
Dyddiad cwblhau	20/07/2022
Pennaeth Gwasanaeth sydd wedi cymeradwyo'r AEDCh hwn	Sarah Morgan - Pennaeth Addysg

1. Beth sy'n cael ei asesu? *(Cliciwch ddwywaith ar y blwch(blychau) perthnasol (X) a dewiswch 'checked' fel y bo'n briodol)*

- Polisiâu, arferion neu weithdrefnau newydd neu ddiwygiedig (sy'n addasu darparu gwasanaethau neu arferion cyflogaeth)
- Adolygu gwasanaeth neu ad-drefnu cynigion sy'n effeithio ar y gymuned a/neu staff
- Cynigion effeithlonrwydd neu arbed
- Pennu dyraniadau cyllideb ar gyfer blwyddyn ariannol newydd a chynllunio ariannol strategol
- Penderfyniadau sy'n effeithio ar ddefnyddwyr gwasanaeth, cyflogeion neu'r gymuned ehangach gan gynnwys comisiynu (dad gomisiynu) neu ddiwygio gwasanaethau
- Cynigion prosiect newydd sy'n effeithio ar staff, cymunedau neu fynediad i'r amgylchedd adeiledig
- Digwyddiadau cyhoeddus
- Gweithredu Strategaeth/Cynlluniau/Deddfwriaeth Genedlaethol yn lleol
- Cyfarwyddeb a bwriad strategol, gan gynnwys y rhai a ddatblygwyd mewn Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol a Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus
- Cynlluniau tymor canolig i hir (er enghraifft, cynlluniau corfforaethol, cynlluniau datblygu, cynlluniau darparu gwasanaethau a chynlluniau gwella)

- Pennu amcanion (er enghraifft, amcanion llesiant, amcanion cydraddoldeb, strategaeth y Gymraeg)
- Penderfyniadau caffael a chomisiynu mawr
- Penderfyniadau sy'n effeithio ar allu (gan gynnwys partneriaid allanol) i gynnig cyfleoedd a gwasanaethau Cymraeg
- Arall *esboniwch yn y blwch isod:*

2. Disgrifiwch nodau, amcanion a chanlyniadau arfaethedig cyffredinol eich penderfyniad

Y canlyniad a fwriedir yw cael caniatâd i gyflwyno ymgynghoriad statudol yn ymwneud â chynnig i sefydlu canolfan Anghenion Dysgu Ychwanegol Anhwylderau'r Sbectwm Awtistig (ASA) 20 lle yn Ysgol Uwchradd Llanwern o fis Medi 2023. Ystyrir bod y cynnig yn angenrheidiol er mwyn diwallu'n briodol anghenion dysgwyr sy'n mynd i'r ysgol uwchradd sydd ag Awtistiaeth cymhleth a lle mae angen cymorth arbenigol ychwanegol.

Cyn hynny, roedd gan Ysgol Uwchradd Llanwern ddarpariaeth arbenigol ar gyfer myfyrwyr gyda diagnosis o Anawsterau Cymdeithasol, Emosiynol ac Ymddygiadol. Fel rhan o benderfyniadau cyllideb blwyddyn ariannol 2017/2018, penderfynodd Cabinet Cyngor Dinas Casnewydd dynnu'r cyllid yn ôl yn gysylltiedig â'r ddarpariaeth hon. Roedd hyn yn cefnogi'r strategaeth y gellid diwallu anghenion disgyblion unigol yn well mewn lleoliadau Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) mwy cynhwysol o fewn ysgolion prif ffrwd, a byddai hefyd yn lleihau costau rhedeg gweithredol sylweddol y ddarpariaeth bresennol. Cafodd y ddarpariaeth ei chau yn Ebrill 2018 ac fe drosglwyddodd y pum myfyriwr a oedd yn defnyddio'r ddarpariaeth i addysg prif ffrwd gyda chymorth ychwanegol. Roedd pedwar o'r disgyblion hyn yn byw yn y dalgylch dynodedig ar gyfer Ysgol Uwchradd Llanwern, gyda'r pumed yn byw yn dalgylch Ysgol Uwchradd Llysury.

Ers cau'r ddarpariaeth arbenigol wreiddiol yn Ysgol Uwchradd Llanwern, mae'r garfan o ddisgyblion sy'n derbyn diagnosis ffurfiol o Anhwylderau'r Sbectwm Awtistig (ASA) ar draws Casnewydd wedi bod ar gynydd. Er bod mwyafrif y disgyblion sydd â'r cyflwr hwn yn gallu mynychu ysgolion prif ffrwd gyda lefelau amrywiol o gymorth, mae carfan gynyddol angen mwy o ddarpariaeth arbenigol er mwyn diwallu eu hanghenion. Mae anghenion gwybyddus disgyblion yng Nghasnewydd yn dangos bod y galw am leoedd mewn darpariaeth arbenigol ASA yn uwch na'r ddarpariaeth bresennol sydd ar gael yn y ddinas.

Ar hyn o bryd mae gan Gyngor Dinas Casnewydd ddwy ddarpariaeth ASA benodol yn y Ddinas:

1. Mae Ysgol Bryn Derw yn ysgol ASA benodol a sefydlwyd yn 2017. Mae pob disgybl sy'n mynychu'r ysgol wedi cael diagnosis ffurfiol o Awtistiaeth sy'n gymhleth o ran natur ac ni ellir diwallu eu hanghenion mewn darpariaeth prif ffrwd neu Ganolfan Adnoddau Dysgu (CAD). Er mwyn ateb y galw cynyddol, mae capasiti'r ysgol hon wedi cynyddu o 48 pan agorodd i 98 o fis Ebrill 2022, yn gyntaf drwy adnewyddu adeilad atodol ar dir yr ysgol ac yn fwy diweddar drwy greu canolfan lloeren cyfnod sylfaen bwrpasol ar safle hen Ysgol Feithrin Kimberley. Ar hyn o bryd mae 86 o ddisgyblion wedi'u cofrestru yn yr ysgol.
1. Mae canolfan adnoddau dysgu ASA penodol yn Ysgol John Frost. Mae gan bob disgybl sy'n mynychu ddiagnosis ffurfiol o Awtistiaeth. Capasiti'r ganolfan hon yw 20 disgybl ond o fis Mai 2022, mae cyfanswm o 25 disgybl wedi'u lleoli yn y ganolfan.

Ysgol uwchradd a gynhelir yn y gymuned yw Ysgol Uwchradd Llanwern, sydd wedi'i lleoli yn ward Llanwern, yng Nghasnewydd ac mae'n un o naw ysgol uwchradd yn y ddinas. Mae'r ysgol yn darparu ar gyfer disgyblion rhwng 11-18 oed sydd â lle i 1,450 o ddisgyblion ac mae ganddi Nifer Derbyn Cyhoeddedig (NDC) o 260.

Y bwriad yw y bydd y ddarpariaeth newydd yn agor i 4 o ddisgyblion Blwyddyn 7 o fis Medi 2023 i ateb y galw a ragwelir wrth i ddisgyblion bontio o ysgol gynradd i ysgol uwchradd. Bydd y patrwm hwn yn parhau dros y pedair blynedd nesaf nes y bydd y capasiti llawn o 20 lle yn cael ei wireddu o fis Medi 2027.

Bydd y capasiti hwn yn y pen draw yn cyd-fynd â maint y ganolfan sydd eisoes wedi'i sefydlu yn Ysgol John Frost a bydd yn arwain at ddarpariaeth deg ar ochr ddwyreiniol a gorllewinol y ddinas fel bod disgyblion yn gallu mynychu ysgol yn fwy lleol i gyfeiriadau eu cartrefi a lleihau costau lleoliadau y tu allan i'r sir a chostau trafnidiaeth.

- 3. Pwy yw'r prif randdeiliaid a allai gael eu heffeithio gan eich penderfyniad a pha ddata sydd gennych arnynt? Ystyried cymunedau o ran lle (pobl sy'n byw yn yr un ardal ddaeryddol) a chymunedau o ddiddordeb (pobl sy'n rhannu nodweddion penodol ond a all fyw mewn gwahanol ardaloedd daeryddol). Gall rhanddeiliaid gynnwys preswylwyr, busnesau lleol, grwpiau cymunedol, staff neu bartneriaid.**

Y prif randdeiliaid yw:

- Disgyblion a theuluoedd disgyblion ag ASA mewn dosbarthiadau arbenigol ar hyn o bryd mewn ysgolion cynradd prif ffrwd ledled Casnewydd
- Disgyblion sy'n mynychu Ysgol Uwchradd Llanwern
- Athrawon a staff ysgol Uwchradd Llanwern
- Athrawon a staff Ysgol Bryn Derw

Mae'r cod statudol yn nodi rhanddeiliaid allweddol, fodd bynnag, nid yw'r rhestr yn gynhwysfawr ac mae'r Cyngor wedi nodi ac ychwanegu at hyn o ganlyniad i adborth a dderbyniwyd yn sgil cynigion blaenorol. Anfonir gwahoddiad i ymgysylltu â'r broses ymgynghori at y grwpiau rhanddeiliaid canlynol:

- Rhieni, gofalwyr a gwarcheidwaid disgyblion sy'n mynychu'r holl ysgolion y bydd y cynnig hwn yn effeithio arnynt neu y gallai'r cynnig hwn effeithio arnynt;
- Disgyblion sy'n mynychu'r holl ysgolion y bydd y cynnig hwn yn effeithio arnynt neu y gallai'r cynnig hwn effeithio arnynt;
- Rhieni, gofalwyr a gwarcheidwaid plant sydd â diagnosis ASA ac sy'n mynd i ddsbarthiadau arbenigol mewn ysgolion cynradd prif ffrwd a thu allan i'r ddinas;
- Rhieni, gofalwyr a gwarcheidwaid disgyblion sy'n cael eu haddysgu mewn dosbarthiadau arbenigol mewn ysgolion cynradd prif ffrwd ar hyn o bryd;
- Aelodau o staff a gyflogir ar hyn o bryd gan yr holl ysgolion y bydd y cynnig hwn yn effeithio arnynt neu y gallai'r cynnig hwn effeithio arnynt;
- Awdurdodau lleol cyfagos ar draws ardal Consortiwm De-ddwyrain Cymru;
- Pennaeth a Chorff Llywodraethu pob ysgol yng Nghasnewydd;
- Holl aelodau etholedig Cyngor Dinas Casnewydd;
- Pob Cyngor Cymuned yng Nghasnewydd;
- Gweinidogion Cymru;
- Aelodau'r Senedd (AS Cymru) ac Aelodau Seneddol (ASau) sy'n cynrychioli'r ardal a wasanaethir gan yr ysgol sy'n destun y cynnig;
- Awdurdodau Lleol eraill ledled rhanbarth Consortiwm De-ddwyrain Cymru, gan gynnwys adrannau trafndiaeth perthnasol;
- Gwasanaeth Cyflawni Addysg De-ddwyrain Cymru;
- Yr Eglwys yng Nghymru, Esgobaeth Trefynwy;
- Yr Archesgobaeth Gatholig;
- Estyn;
- Undebau Llafur athrawon a staff sy'n cynrychioli athrawon a staff Ysgol Bryn Derw;
- Partneriaeth Datblygu'r Blynyddoedd Cynnar a Gofal Plant;
- Comisiynydd Heddlu a Throseddau Gwent;
- Comisiynydd y Gymraeg;
- Heddlu Gwent;
- Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru;
- Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan;
- Iechyd Cyhoeddus Cymru;

- Canolfan Serennu Casnewydd;
- SNAP Cymru;
- Cymdeithas Mudiadau Gwirfoddol Gwent;
- Gwasanaethau Ataliol.

Bydd ymgynghoriad gyda grwpiau rhanddeiliaid hefyd yn cynnwys disgyblion yr ysgolion y bydd y cynnig yn effeithio arnynt neu y gallai'r cynnig effeithio arnynt, trwy drefniant gyda thimau arwain ysgolion.

Bydd y bobl y gallai'r cynnig effeithio arnynt mwy na thebyg yn byw yn Nwyrain y Ddinas. Cynigir sefydlu canolfan ASA yn Ysgol Uwchradd Llanwern. Mae'r ysgol hon wedi'i rhestru fel ysgol y mae'r cynnig yn effeithio arni.

Mae poblogaeth ward Llanwern yn tyfu, gyda'r ystod oedran 0-15 wedi ei nodi fel yr un sy'n tyfu fwyaf yn y ward, roedd y boblogaeth 0-15 wedi codi 26.42% rhwng 2011 a 2017. Hefyd, yn 2017, ward Llanwern oedd â'r ganran uchaf o blant dan 5 oed yng Nghasnewydd a'r ganran isaf o bobl dros 85 oed o holl wardiau Casnewydd. Mae'r data hwn yn dangos mai demograffeg yr ardal yw teuluoedd ifanc a gall adeiladu tai yn yr ardal arwain at gynnydd pellach yn y demograffeg hwn.

Mae'r tablau isod yn dangos cynnydd ar y cyfan yng nghanran y disgyblion sy'n gymwys ar gyfer Prydau Ysgol Am Ddim yn Ysgol Uwchradd Llanwern ac ar draws Casnewydd a Chymru dros y 5 mlynedd diwethaf. Mae canran Ysgol Uwchradd Llanwern yn llawer uwch na chyfartaledd yr Awdurdod Lleol a'r cyfartaledd Cenedlaethol.

Prydau Ysgol Am Ddim (PYADd)					
	2017	2018	2019	2020	2021
Ysgol Uwchradd Llanwern	35.4%	33.7%	33.1%	33.7%	36.9%
Casnewydd	18.4%	17.5%	17.3%	17.7%	19.5%
Cymru	17.0%	16.6%	16.5%	17.0%	18.7%

Mae Ysgol Uwchradd Llanwern wedi'i lleoli yn ward Ringland ac mae'r data PYADd yn cyd-fynd â'r data proffil ward sy'n dangos bod gan ward Ringland lawer mwy o hawlwr budd-daliadau o oedran gweithio na chyfartaledd Casnewydd a Chymru, gyda'r gyfradd ym mhump o'r chwe Ardal Gynnyrch Ehangach Haen Is fwy na dwywaith cyfradd Casnewydd. Mae pob un o chwe Ardal Gynnyrch Ehangach Haen Is ward Ringland wedi'u nodi yn y 50% o'r ardaloedd â'r amddifadedd mwyaf yng Nghymru ar Fyngai Amddifadedd Lluosog Cymru, mae hyn yn cynnwys Ringland 4 a Ringland 5 sydd yn y 10% uchaf o ardaloedd â'r amddifadedd mwyaf.

Mae dalgylich Ysgol Uwchradd Llanwern hefyd yn cynnwys ward Alway, ac mae wedi'i leoli yn y ward yma. Mae data ward yn dangos bod tair o'r chwe Ardal Gynnyrch Ehangach Haen Is wedi cofnodi cyfraddau hawlwyr budd-daliadau oedran gweithio sylweddol uwch na chyfartaledd Casnewydd a Chymru, gydag Alway 2 a 4 gyda chyfraddau sydd bron dwywaith y cyfartaledd. Mae pedair o'r chwe Ardal Gynnyrch Ehangach Haen Is wedi'u nodi yn y 50% o'r ardaloedd â'r amddifadedd mwyaf yng Nghymru ar Fynegai Amddifadedd Cymru, gydag Alway 2 ac Alway 4 yn y 10% o'r ardaloedd sydd â'r amddifadedd mwyaf.

Mae cyfran y disgyblion y mae Saesneg yn iaith ychwanegol iddynt wedi cynyddu rywfaint dros y 5 mlynedd diwethaf. Mae'r tabl isod yn dangos bod y ganran sy'n mynychu Ysgol Uwchradd Llanwern yn is o lawer na chyfartaledd yr Awdurdod Lleol, ond mae'n uwch na'r cyfartaledd cenedlaethol.

Saesneg fel iaith Ychwanegol (SIY)					
	2017	2018	2019	2020	2021
Ysgol Uwchradd Llanwern	3.8%	3.9%	3.9%	4.8%	5.3%
Casnewydd	11.1%	11.5%	12.6%	13.1%	14.0%
Cymru	3.0%	3.0%	2.9%	2.8%	2.9%

Yn dilyn y cyfnod ymgynghori ffurfiol hwn, bydd Adroddiad Ymgynghori yn cael ei baratoi a'i gyhoeddi ar wefan y Cyngor, a bydd yn cael ei ddefnyddio i benderfynu cyhoeddi hysbysiad statudol neu beidio. Bydd yr AEDCh hefyd yn cael ei ddiweddarau ar y cam hwn. Mae cyhoeddi hysbysiad statudol yn galluogi rhanddeiliaid i gofnodi gwrthwynebiadau ffurfiol i'r cynnig.

Rhan 2: Ymgysylltu

Wrth gwblhau'r adran hon, mae angen i chi ystyried a oes gennych ddigon o wybodaeth am farn a phrofiadau pobl y bydd eich penderfyniad yn effeithio arnynt. Os na wnewch hynny, efallai y bydd angen i chi ymgymryd â chyfnod o ymgysylltu/ymgyngori cyn parhau. Mae AEDCh yn ddogfen fyw, felly gellir ei diweddarau gyda chanfyddiadau'r ymgynghoriad, a'i diwygio yn ôl yr angen yn ystod y broses o wneud penderfyniadau.

Mae gan y cyngor ddyletswydd i ymgynghori ac ymgysylltu â phobl a allai brofi anghydraddoldebau o ganlyniad i'ch penderfyniad. Mae hyn yn cynnwys pobl **sy'n rhannu Nodweddion Gwarchodedig** (oedran, anabledd, aibennu rhywedd, priodas a phartneriaeth sifil, beichiogrwydd a mamolaeth, hil, crefydd neu gred, rhyw a chyfeiriadedd rhywiol) a phobl sydd â **phrofiad bywyd o anfantais economaidd-gymdeithasol**. Mae Addewid Ieuenctid y cyngor hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i ni sicrhau y **gwrandewir ar bob person ifanc yng Nghasnewydd a'u cynnwys mewn penderfyniadau sy'n effeithio arnynt**.

Mae gan y cyngor ddyletswydd hefyd i sicrhau bod unrhyw ymgynghoriad ar gael yn ddwyieithog (yn Gymraeg yn ogystal â Saesneg), ac efallai yr hoffech ystyried unrhyw ieithoedd cymunedol eraill a siaredir gan bobl a allai gael eu heffeithio gan eich penderfyniad. Isod ceir rhai cwestiynau y dylid eu cynnwys mewn unrhyw ymgynghoriad cyhoeddus sy'n ymwneud â phenderfyniad a allai effeithio ar y defnydd o'r Gymraeg yng Nghasnewydd:

1. A ydych chi'n credu y bydd y cynnig yn cael effaith gadarnhaol neu negyddol ar gyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg?
2. Os ydych o'r farn y caiff effaith negyddol, pa gamau y gallem eu cymryd i leihau neu osgoi hyn a gwella'r effeithiau cadarnhaol?
3. A ydych yn credu y bydd y penderfyniad/polisi arfaethedig yn trin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

1. Sut ydych chi wedi ymgysylltu â phobl a allai gael eu heffeithio gan eich penderfyniad (y rhanddeiliaid rydych chi wedi'u nodi)?

Rydym wedi ymgysylltu â Phennaeth a Chorff Llywodraethu Ysgol Uwchradd Llanwern ac maen nhw wedi cadarnhau eu bod yn gefnogol i'r cynnig hwn.

Os rhoddir caniatâd i fwrw ymlaen â'r cynnig hwn, bydd y cynnig yn cael ei wneud yn unol â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion statudol.

Mae'r cyfnod ymgynghori yn gyfle i bobl ddysgu am y cynnig, gofyn cwestiynau a gwneud sylwadau a gaiff eu cofnodi a'u crynhoi mewn adroddiad ar yr ymgynghoriad.

Bydd gwahoddiad i gymryd rhan yn y broses ymgynghori yn cael ei e-bostio at y rhestr rhanddeiliaid uchod, gan gynnwys rhieni / gofalwyr plant gydag ASA, disgyblion a staff yr ysgolion yr effeithir arnynt. Bydd e-byst rhanddeiliaid hefyd yn cael eu hanfon at bartneriaid addysg Cyngor Dinas Casnewydd. Caiff y cynnig ei gyhoeddi ar wefan Cyngor Dinas Casnewydd.

Caiff platfformau cyfryngau cymdeithasol megis Twitter a Facebook hefyd eu defnyddio i rannu gwybodaeth am y cynnig.

Bydd y dogfennau ymgynghori yn cynnwys ffurflen ymateb i'r ymgynghoriad y gellir ei anfon i'r cyfeiriad a ddarperir, drwy'r post neu drwy e-bost. Gellir cyflwyno'r ymatebion hefyd ar-lein o'r ddolen a ddarperir ar dudalennau gwe ad-drefnu ysgolion y cyngor. Gellir cyflwyno cwestiynau a phryderon yn ysgrifenedig hefyd drwy'r post neu drwy e-bost.

Bydd yr holl ddogfennau ymgynghori ar gael yn ddwyieithog yn Gymraeg a Saesneg, a gellir cyflwyno cwestiynau a phryderon yn ddwyieithog. Bydd unrhyw gwestiynau neu bryderon sy'n cael eu cyflwyno yn Gymraeg yn cael ateb yn yr un iaith.

Bydd y dogfennau canlynol yn cael eu dosbarthu i randdeiliaid ac ysgolion:

- Prif ddogfen ymgynghori
- Fersiwn Crynodeb Bob Dydd i Blant a Phobl Ifanc o'r ddogfen ymgynghori.
- Fersiwn ASA o'r ddogfen ymgynghori

Bydd copïau digidol o'r 3 dogfen ar gael ar-lein ar wefan Cyngor Dinas Casnewydd ar <https://www.newport.gov.uk/cy/Schools-Education/School-reorganisation/School-reorganisation.aspx>. Gallwch hefyd ofyn am gopïau caled drwy anfon e-bost at school.reorg@newport.gov.uk neu drwy ffonio 01633 656656.

Cynigir y bydd yr ymgynghoriad yn cynnwys 2 sesiwn galw heibio gyda'r rhai y mae'r cynnig yn effeithio arnynt. Bydd swyddogion y cyngor wrth law i esbonio'r cynigion yn fanylach ac ateb unrhyw gwestiynau neu bryderon a godwyd gan y cyhoedd. Cynhelir y sesiynau galw heibio hyn yn Ysgol Uwchradd Llanwern. Bydd sesiynau Llais y Disgybl yn cael eu cynnig i Ysgol Uwchradd Llanwern.

Yn dilyn ymgynghoriad, bydd Aelod Cabinet dros Addysg a'r Blynyddoedd Cynnar Cyngor Dinas Casnewydd yn ystyried y safbwyntiau a fynegwyd cyn penderfynu a ddylid bwrw ymlaen â'r cynnig ai peidio. Os penderfynir bwrw ymlaen, caiff hysbysiad statudol ei gyhoeddi ar wefan Cyngor Dinas Casnewydd a chaiff hysbysiadau eu rhoi ar gatiâu'r holl ysgolion yr effeithir arnynt. Bydd cyfnod yr hysbysiad statudol yn para am 28 diwrnod o'r dyddiad cyhoeddi, ac mae'n galluogi pobl i fynegi eu barn o ran cefnogi neu wrthwynebu'r cynigion. Os na cheir gwrthwynebiadau ar ôl cyhoeddi'r hysbysiad statudol, bydd yr Aelod Cabinet dros Addysg a'r Blynyddoedd Cynnar yn gwneud y penderfyniad terfynol o ran a ddylid bwrw ymlaen neu beidio. Os derbynnir unrhyw wrthwynebiadau ac na chânt eu tynnu'n ôl wedyn yn ystod y cyfnod hysbysu hwn, Cabinet y Cyngor fydd yn gyfrifol am wneud y penderfyniad terfynol.

2. Beth ydych chi'n ei wybod am farn neu brofiadau pobl y gallai eich penderfyniad effeithio arnynt?

Y bobl y bydd y penderfyniad yn effeithio arnynt yw plant oed ysgol a'u teuluoedd a bydd diagnosis ASA yn effeithio ar rai ohonyn nhw.

Mae disgyblion mewn darpariaeth arbenigol ASA mewn ysgolion cynradd ledled Casnewydd yn rhanddeiliaid allweddol yn y cynnig hwn a nhw mae'n debyg fydd yn cael eu heffeithio fwyaf. Ar hyn o bryd mae yna 94 o ddisgyblion yn derbyn darpariaeth arbenigol ASA, yn amrywio o'r dosbarth derbyn i Flwyddyn 6 (4-11 oed). Mae'r tabl isod yn dangos y 94 disgybl yn ôl grŵp blwyddyn.

Disgyblion ASA cynradd mewn darpariaeth arbenigol ASA mewn ysgolion cynradd – Mai 2022

Blwyddyn	Dosbarth Derbyn	Blwyddyn 1	Blwyddyn 2	Blwyddyn 3	Blwyddyn 4	Blwyddyn 5	Blwyddyn 6	Cyfanswm
2021/22	7	14	14	15	14	12	18	94

Mae'r disgyblion sy'n mynychu Ysgol Uwchradd Llanwern hefyd yn rhanddeiliaid allweddol yn y cynnig hwn, a hynny oherwydd bod y ganolfan ASA arfaethedig wedi'i lleoli yn yr Ysgol. Ar hyn o bryd, mae 965 o ddisgyblion ar gofrestr Ysgol Uwchradd Llanwern ym Mlynnyddoedd 7 - 13 (11-18 oed). Mae'r tabl isod yn dangos cyfanswm niferoedd y disgyblion yn yr ysgol yn ôl grŵp blwyddyn.

Ysgol Uwchradd Llanwern (Ysgol Gyfan)

Niferoedd Disgyblion – CYBLD Ionawr 2022

Blwyddyn	Blwyddyn 7	Blwyddyn 8	Blwyddyn 9	Blwyddyn 10	Blwyddyn 11	Blwyddyn 12	Blwyddyn 13	Cyfanswm
Ysgol Uwchradd Llanwern	186	162	167	162	136	71	81	965

Nid yw'r cyfnod ymgynghori wedi dechrau eto, a dyma'r cyfle i'r cyngor gael barn y bobl y gallai'r cynnig effeithio arnynt.

Rhan 3: Asesu

Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i chi asesu effaith bosibl eich penderfyniad ar amrywiaeth o grwpiau a allai brofi anfanteision penodol. Dylai eich asesiad gael ei gefnogi gan dystiolaeth – naill ai o'ch ymgysylltiad/ymgyngoriad eich hun, ymgysylltu tebyg neu flaenorol, yr hyn yr ydych eisoes yn ei wybod am y bobl sy'n defnyddio'ch gwasanaeth, neu o ffynonellau gwybodaeth lleol a chenedlaethol.

Mae dogfennau defnyddiol sy'n nodi gwybodaeth am sut mae anghydraddoldebau yn effeithio ar gymunedau yn cynnwys [Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol – A yw Cymru'n Decach?](#) ac [Asesiad o'r Effaith ar y Gymuned COVID-19](#) gan y cyngor. Efallai y bydd eich penderfyniad yn cael effeithiau cadarnhaol a negyddol – os felly, rhowch groes yn y ddau flwch.

1. Effaith ar bobl sy'n rhannu Nodweddion Gwarchoddedig

Caiff [Nodweddion Gwarchoddedig](#) eu diffinio o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010, a disgrifiant grwpiau o bobl sy'n cael eu hamddiffyn rhag gwahaniaethu, naill ai yn y gweithle, neu drwy ddarparu nwyddau a gwasanaethau. Rhaid i'r cyngor ystyried sut y gallai penderfyniadau effeithio ar bobl yn wahanol oherwydd nodwedd warchoddedig, a sut y gellid lleihau unrhyw effaith negyddol. Gellir dod o hyd i ganllawiau cenedlaethol ar asesu effeithiau cydraddoldeb a Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus [yma](#). Gallwch hefyd gael cyngor pellach ac enghreifftiau o effeithiau cadarnhaol a negyddol [yma](#). <https://www.equalityhumanrights.com/cy/equality-act/nodweddion-gwarchoddedig>

Nodwedd Warchoddedig	Effaith:			<p>Rhowch ragor o fanylion am natur yr effaith yn yr adrannau isod, gan ystyried Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus fod yn rhaid i'r cyngor:</p> <ol style="list-style-type: none"> Hyrwyddo cyfle cyfartal ar draws gwahanol grwpiau Hyrwyddo cydlynid cymunedol Helpu i gael gwared ar wahaniaethu/aflonyddu/erlid yn anghyfreithlon?
	Cadarnhaol	Negyddol	y naill na' r llall	
Oedran	☒	☐	☐	<p>Mae'r ddarpariaeth ar gyfer disgyblion oedran uwchradd ag ASA yn cael ei chynnig yn Ysgol Bryn Derw ar hyn o bryd - sy'n gwasanaethu Casnewydd gyfan ac sy'n cefnogi darparu addysg ar gyfer plant rhwng 3 a 19 oed - a thrwy ganolfan adnoddau ASA penodol ar gyfer disgyblion oedran uwchradd yn Ysgol John Frost, ond mae wedi'i gordanysgrifio ar hyn o bryd. Ni fydd nifer y disgyblion a fydd yn gadael y ganolfan adnoddau hon yn y blynyddoedd nesaf yn rhyddhau digon o lefydd ar gyfer nifer y disgyblion ag ASA sydd wedi'u lleoli mewn darpariaeth arbenigol ar draws Casnewydd a fydd yn symud ymlaen i flwyddyn 7 cyn hir.</p>

Nodwedd Warchoddedig	Effaith:			<p>Rhowch ragor o fanylion am natur yr effaith yn yr adrannau isod, gan ystyried Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus fod yn rhaid i'r cyngor:</p> <ol style="list-style-type: none"> Hyrwyddo cyfle cyfartal ar draws gwahanol grwpiau Hyrwyddo cydlyniad cymunedol Helpu i gael gwared ar wahaniaethu/aflonyddu/erlid yn anghyfreithlon?
	Cadarnhaol	Negyddol	y naill na' r llall	
				<p>Mae'n debygol y bydd y cynnig i gynyddu'r ddarpariaeth gyda chanolfan adnoddau ychwanegol yn Ysgol Uwchradd Llanwern yn cael effaith gadarnhaol yn y dyfodol i ddisgyblion oedran cynradd sydd ag ASA, pan fyddant yn symud i addysg uwchradd. Drwy ddarparu mwy o lefydd uwchradd ASA yn y ddinas, bydd hyn yn caniatáu i ddisgyblion fynychu ysgol yn agosach at adref a lleihau nifer y disgyblion sy'n gorfod mynychu darpariaeth y tu allan i'r Sir.</p>
Anabledd	☒	☐	☐	<p>Mae'r ddarpariaeth ar gyfer disgyblion oedran uwchradd ag ASA yn cael ei chynnig yn Ysgol Bryn Derw ar hyn o bryd - sy'n gwasanaethu Casnewydd gyfan ac sy'n cefnogi darparu addysg ar gyfer plant rhwng 3 a 19 oed - a thrwy ganolfan adnoddau ASA penodol ar gyfer disgyblion oedran uwchradd yn Ysgol John Frost, ond mae wedi'i gordanysgrifio ar hyn o bryd.</p> <p>Bydd darparu canolfan adnoddau ychwanegol yn Ysgol Uwchradd Llanwern yn darparu llwybr pontio clir rhwng y cyfnodau addysg cynradd ac uwchradd i ddisgyblion sy'n cael diagnosis o ASA sy'n byw yn nwyrain y ddinas gan leihau lefel y ddibyniaeth ar leoliadau y tu allan i'r sir i ddisgyblion sy'n byw yng Nghasnewydd. Bydd y ganolfan loeren newydd yn gwbl hygyrch ac yn cydymffurfio â'r Ddeddf Gwahaniaethu ar sail Anabledd. Bydd y cynnig felly yn cael effaith gadarnhaol ar ddisgyblion oedran uwchradd sydd ag ASA.</p>
Ailbennu Rhywedd / Trawsryweddol	☐	☐	☒	<p>Nid oes unrhyw dystiolaeth sy'n awgrymu y bydd y cynnig yn cael effaith anghymesur ar bobl sy'n rhannu'r Nodwedd Warchoddedig hon.</p>
Priodas neu bartneriaeth sifil	☐	☐	☒	<p>Nid oes unrhyw dystiolaeth sy'n awgrymu y bydd y cynnig yn cael effaith anghymesur ar bobl sy'n rhannu'r Nodwedd Warchoddedig hon.</p>

Nodwedd Warchoddedig	Effaith:			<p>Rhowch ragor o fanylion am natur yr effaith yn yr adrannau isod, gan ystyried Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus fod yn rhaid i'r cyngor:</p> <ol style="list-style-type: none"> Hyrwyddo cyfle cyfartal ar draws gwahanol grwpiau Hyrwyddo cydlyniad cymunedol Helpu i gael gwared ar wahaniaethu/aflonyddu/erlid yn anghyfreithlon?
	Cadarnhaol	Negyddol	y naill na' r llall	
Beichiogrwydd neu famolaeth	☐	☐	☒	Nid oes unrhyw dystiolaeth sy'n awgrymu y bydd y cynnig yn cael effaith anghymesur ar bobl sy'n rhannu'r Nodwedd Warchoddedig hon.
Hil	☐	☐	☒	Nid oes unrhyw dystiolaeth sy'n awgrymu y bydd y cynnig yn cael effaith anghymesur ar bobl sy'n rhannu'r Nodwedd Warchoddedig hon.
Crefydd neu Gred neu ddiffyg cred	☐	☐	☒	Nid oes unrhyw dystiolaeth sy'n awgrymu y bydd y cynnig yn cael effaith anghymesur ar bobl sy'n rhannu'r Nodwedd Warchoddedig hon.
Rhywedd	☐	☐	☒	Nid oes unrhyw dystiolaeth sy'n awgrymu y bydd y cynnig yn cael effaith anghymesur ar bobl sy'n rhannu'r Nodwedd Warchoddedig hon.
Cyfeiriadedd Rhywiol	☐	☐	☒	Nid oes unrhyw dystiolaeth sy'n awgrymu y bydd y cynnig yn cael effaith anghymesur ar bobl sy'n rhannu'r Nodwedd Warchoddedig hon.

2. Effaith ar y Gymraeg

Mae Mesur y Gymraeg (Cymru) yn nodi bod yn rhaid i'r cyngor ystyried yr effeithiau (cadarnhaol a negyddol) ar y Gymraeg ar gyfer pob penderfyniad polisi. Am arweiniad pellach ar ystyriaethau'r Gymraeg gweler [yma](#).

	Effaith:			
	Cadarnhaol	Negyddol	Y naill na' r llall	
Y Gymraeg	☐	☐	☒	<p>Nid oes unrhyw dystiolaeth sy'n awgrymu y bydd y cynnig yn cael effaith anghymesur ar bobl sy'n rhannu'r Nodwedd Warchoddedig hon.</p> <p>Bydd y disgyblion fydd yn cael cynnig llefydd yn y ganolfan ASA wedi pontio o ysgolion cynradd cyfrwng Saesneg. Mewn ysgolion cynradd Saesneg, Saesneg yw prif iaith cyfathrebu mewnol yr ysgol yn ogystal â gyda rhieni a gofalwyr. Mae cydnabyddiaeth y bydd creu ethos Gymraeg yn yr ysgol yn cefnogi ac yn annog agweddau cadarnhaol tuag at ddefnyddio'r Gymraeg. Bydd dysgwr mewn ysgol o'r categori hwn yn gallu darllen, ysgrifennu, siarad a gwrandao yn Saesneg yn ôl oedran a gallu, a bydd ganddo rywfaint o ddealltwriaeth o'r Gymraeg. Bydd y Gymraeg yn cael ei haddysgu a'i hasesu fel rhan o'r Maes Dysgu a Phrofiad ar gyfer ieithoedd, llythrennedd a chyfathrebu. Bydd o leiaf 15% o weithgareddau ysgol y dysgwyr (cwrwicwlaidd ac allgyrsiol) yn Gymraeg, gan hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg ym mywyd bob dydd. Mae'r cynnig yn debygol o gynyddu nifer y swyddi lle mae angen sgiliau'r Gymraeg a bydd yn annog athrawon a staff ysgolion cyfrwng Saesneg i ddefnyddio mwy o'r Gymraeg ac yn rhoi cyfle i drosglwyddo'r Gymraeg o un genhedlaeth i'r nesaf.</p> <p>Mae Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg y cyngor yn nodi ymrwymiad i agor Canolfan Adnoddau Dysgu Cynradd cyfrwng Cymraeg yn Ysgol Gymraeg Nant Gwenlli, a bydd asesiad o anghenion disgyblion yn llywio'r amser priodol i'w sefydlu. Bydd y ddarpariaeth newydd yn cynorthwyo ysgolion cyfrwng Cymraeg eraill i ddynodi disgyblion ag ADY sylfaenol, a bydd dull cydweithredol yn nodi'r ffordd gorau o ddiwallu'r anghenion hyn.</p> <p>Bydd datblygu CAD cynradd yn effeithio ar y ddarpariaeth uwchradd, felly bydd angen ystyried darpariaeth ADY arbenigol yn Ysgol Gyfun Gwent Is Coed ar gyfer disgyblion sy'n pontio o Ganolfan Adnoddau Dysgu'r sector cynradd. Bydd y gwaith o ddatblygu CAD Uwchradd yn cael ei adolygu'n flynyddol gan ystyried</p>

	Effaith:			
	Cadarnhaol	Negyddol	Y naill na' r llall	
				<p>dadansoddiad o dueddiadau data yn dilyn agor y CAD Cynradd. Bydd hyn yn sicrhau y gellir diwallu anghenion ADY disgyblion sy'n pontio i'r Ysgol Uwchradd mewn modd amserol.</p> <p>Bydd sefydlu CAD Gynradd yn Ysgol Gymraeg Nant Gwenlli a'r ddarpariaeth ADY arbenigol yn Ysgol Gyfun Gwent Is Coed yn y dyfodol agos yn hyrwyddo mwy o gyfleoedd i ddisgyblion ag ADY astudio drwy gyfrwng y Gymraeg. Bydd y canolfannau arbenigol cyfrwng Cymraeg yn arwain at gynnydd yn nifer y swyddi sy'n gofyn am sgiliau Cymraeg ac yn cael effaith gadarnhaol ar wneud y Gymraeg yn fwy gweladwy.</p> <p>Nod Deddf ADY yw bod yn system gymorth ddwyieithog a gwarchod plant sydd angen darpariaeth ddysgu ychwanegol yn Gymraeg. Os yw'n ofynnol i ddarpariaeth plentyn fod yn Gymraeg, rhaid dogfennu hyn yn y Cynllun Datblygu Unigol a chymryd 'pob cam rhesymol' i sicrhau ei bod yn cael ei darparu.</p> <p>Mae'r Ddeddf ADY yn cydnabod y gallai fod amgylchiadau lle na ellir cynnig darpariaeth yn Gymraeg gyda gwasanaethau neu driniaethau arbenigol lle nad oes modd cael ymarferydd sy'n siarad Cymraeg er gwaethaf ymdrechion i ddod o hyd i un.</p> <p>Nid yw'r cynnig yn cael unrhyw effaith ar gynlluniau'r Cyngor ar gyfer cynyddu'r ddarpariaeth addysg Gymraeg ledled Casnewydd fel yr amlinellir yn ein Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 10 mlynedd. Cydnabyddir na fydd y cynnig hwn yn cyfrannu at dargedau'r Cyngor o ran Cymraeg 2050.</p>

1. Disgrifiwch sut rydych wedi sicrhau bod eich ymgysylltiad wedi ystyried barn siaradwyr Cymraeg yng Nghasnewydd ac effaith eich penderfyniad ar y Gymraeg.

Bydd yr ymgynghoriad yn cael ei gynnal yn ddwyieithog, a gellir cael barn siaradwyr Cymraeg gan y bydd yr holl ddogfennau ymgynghori yn ddwyieithog ac yn cael eu dosbarthu a'u rhannu gyda phob ysgol gan gynnwys rhai cyfrwng Cymraeg.

Bydd y dogfennau ymgynghori yn cael eu rhannu gydag aelodau Fforwm Addysg Gymraeg Casnewydd drwy e-bost dwyieithog.

Mae croeso i'r holl ymatebion gael eu cyflwyno yn Gymraeg ac os oes angen, bydd ymateb yn cael ei ddarparu yn Gymraeg.

Er mwyn sicrhau bod ymgynghoriad cyfartal yn cael ei gyflawni yn Gymraeg ac yn Saesneg, bydd Cyngor Dinas Casnewydd:

- yn sicrhau bod yr holl ddogfennau sydd ar gael i'r cyhoedd ar gael yn ddwyieithog
- yn sicrhau bod holl negeseuon e-bost rhanddeiliaid yn ddwyieithog
- yn sicrhau bod fersiwn Gymraeg o dudalen we'r ymgynghoriad ar wefan CDC
- yn darparu gwasanaethau cyfieithu mewn sesiynau galw heibio lle y bo'n briodol
- yn annog rhanddeiliaid i ymateb i'r ymgynghoriad yn Gymraeg

yn sicrhau bod yr holiadur ymgynghori yn gofyn cwestiynau penodol mewn perthynas ag effaith gadarnhaol neu negyddol bosibl y prosiect ar y cyfle i hyrwyddo a defnyddio'r Gymraeg

3. Yr Egwyddor Datblygu Cynaliadwy

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol yn rhoi egwyddor datblygu cynaliadwy ar waith sy'n helpu sefydliadau i ystyried yr effaith y gallent ei chael ar bobl sy'n byw yng Nghymru yn y dyfodol, a sicrhau eu bod yn canolbwyntio ar fynd i'r afael â heriau hirdymor. Isod, ystyriwch sut mae eich penderfyniad yn hyrwyddo, yn datblygu, neu'n gwrth-ddweud y [5 ffordd o weithio](#) sy'n sail i'r egwyddor datblygu cynaliadwy. Gallwch weld canllawiau pellach ar ystyried yr egwyddor datblygu cynaliadwy [yma](#).

<p>Hirdymor</p> 	<p><i>Pwysigrwydd cydbwysu anghenion byrdymor â'r angen i ddiogelu'r gallu i fodloni anghenion hirdymor hefyd.</i></p>	<p>Y canlyniad a fwriedir yw sefydlu canolfan Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) Anhwylderau'r Sbectrwm Awtistig (ASA) â 20 lle yn Ysgol Uwchradd Llanwern o fis Medi 2023, er mwyn bodloni anghenion dysgwyr sy'n mynd i'r ysgol uwchradd sydd ag Awtistiaeth cymhleth ac mae angen adnodd arbenigol ychwanegol arnynt.</p> <p>Mae gan Gyngor Dinas Casnewydd garfan gynyddol o ddisgyblion sy'n derbyn diagnosis ffurfiol o Anhwylderau'r Sbectrwm Awtistig (ASA). Er bod mwyafrif y disgyblion sydd â'r cyflwr hwn yn gallu mynychu ysgolion prif ffrwd gyda lefelau amrywiol o gymorth, mae carfan gynyddol angen mwy o ddarpariaeth arbenigol er mwyn diwallu eu hanghenion. Mae'r gofyniad hwn yn fwy na'r ddarpariaeth sydd ar gael yn y Ganolfan ASA bresennol yn Ysgol John Frost ac ym mis Mai 2022, roedd 25 o ddisgyblion mewn darpariaeth â 20 lle.</p> <p>Byddai'r ganolfan yn Ysgol Uwchradd Llanwern yn cynnig 4 lle i ddechrau, gan gynyddu gan 4 lle bob blwyddyn academaidd hyd nes y byddai'r ganolfan yn cynnig 20 lle, a fyddai'n cymryd 5 mlynedd.</p> <p>Mae hyn yn cydbwysu'r anghenion tymor byr dros y 5 mlynedd nesaf trwy gynyddu'r ddarpariaeth bob blwyddyn yn raddol pan fo angen. Bydd y ddarpariaeth yn parhau i gynnig 20 lle, 4 lleoliad y flwyddyn ar gyfartaledd mwy na thebyg i ddiwallu anghenion dros y tymor hir.</p> <p>Mae'r galw am leoedd Anghenion Dysgu Ychwanegol yn cael ei adolygu'n barhaus a'i adrodd drwy grŵp Cynllunio Lleoedd Ysgolion y Cyngor. Mae swyddogion y cyngor yn parhau i ystyried opsiynau pellach ar gyfer darpariaeth ADY yn y dyfodol yn unol â'r galw.</p>
--	--	---

<p>Atal</p> 	<p><i>Neilltuo adnoddau i atal problemau rhag digwydd neu waethygu</i></p>	<p>Bydd sefydlu canolfan Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) Anhwylderau'r Sbectwm Awtistig (ASA) yn Ysgol Uwchradd Llanwern yn atal disgyblion yn y dyfodol rhag gorfod teithio i leoliadau y tu allan i'r sir a byddant yn gallu mynychu ysgol yn agosach at adref.</p> <p>Bydd y ganolfan arfaethedig yn Ysgol Uwchradd Llanwern hefyd yn atal pwysau pellach yn y ganolfan yn Ysgol John Frost sydd wedi'i gordanysgrifio ar hyn o bryd.</p>
<p>Integreiddio</p> 	<p><i>Ystyried sut y gall amcanion llesiant cyrff cyhoeddus effeithio ar bob un o'r nodau llesiant, ar eu hamcanion eraill, neu ar amcanion cyrff cyhoeddus eraill.</i></p>	<p>Bydd ymgynghoriad statudol ffurfiol yn mynd rhagddo a chaiff ei gefnogi ar bob cam gan AEDCh i ystyried effaith y cynnig. Mae'r cynnig hwn yn cefnogi Nodau Lles "Cymru ffyniannus", "Cymru fwy cyfartal" a "Chymru â chymunedau cydlynol" ac nid yw'n cael effaith niweidiol ar unrhyw un o'r Nodau Lles eraill.</p> <p>Hefyd, mae'r cynnig hwn yn cefnogi Amcan Lles Cyngor Dinas Casnewydd i "wella sgiliau, deilliannau addysgol a chyfleoedd cyflogaeth".</p> <p>Barnwyd bod lles ac agweddau tuag at ddysgu yn rhagorol yn Ysgol Bryn Derw. Bydd canolfan ASA yn Ysgol Uwchradd Llanwern yn cael ei datblygu gyda mewnbwn a hyfforddiant gan Ysgol Bryn Derw i sicrhau y bydd yn cael effaith gadarnhaol ar les ac agweddau disgyblion tuag at ddysgu, yn unol â'r cwricwlwm.</p>
<p>Cydweithio</p> 	<p><i>Cydweithio i gyflawni amcanion</i></p>	<p>Cynhelir ymgynghoriad statudol ffurfiol gyda'r cyfle i ymgysylltu â'r holl randdeiliaid yn cael ei gefnogi ar bob cam gan AEDCh i ystyried yr effaith.</p> <p>Bydd aelodau'r adran addysg, sef y Tîm Anghenion Addysgol Arbennig, Ysgol Bryn Derw ac Ysgol Uwchradd Llanwern yn gweithio gyda'i gilydd i gyflwyno'r ganolfan ASA.</p>
<p>Cynnwys Pobl</p> 	<p><i>Cynnwys y rhai sydd â diddordeb a cheisio eu barn - gan sicrhau bod y bobl hynny'n adlewyrchu amrywiaeth yr ardal.</i></p>	<p>Bydd Cyngor Dinas Casnewydd yn ymgysylltu â rhanddeiliaid (sydd wedi'u rhestru yn Adran 3) a'r ysgolion yr effeithir arnynt gan y cynnig. Cynhelir sesiynau galw heibio cyhoeddus lle bydd swyddogion y Cyngor wrth law i esbonio'r cynnig ac ateb unrhyw gwestiynau:</p>

		<p>Bydd y dogfennau ymgynghori ar gael ar-lein yn https://www.newport.gov.uk/cy/Schools-Education/School-reorganisation/School-reorganisation.aspx a bydd dogfennau ymgynghori papur ar gael ar gais. Bydd sawl copi o'r dogfennau yn cael eu hanfon i'r ysgolion y bydd y cynnig yn effeithio arnynt.</p> <p>Bydd dogfen ymgynghori Plant a Phobl Ifanc a fersiwn ASA ar gael ac yn cael eu dosbarthu i'r ysgolion yr effeithir arnynt. Bydd y rhain hefyd yn cael eu darparu cyn ac ym mhob sesiwn llais y disgybl.</p> <p>Bydd sesiynau Llais y Disgybl yn cael eu cynnal yn yr ysgolion yr effeithir arnynt er mwyn cael barn y disgyblion ar y cynnig.</p>
--	--	--

4. Dyletswydd Economaidd-gymdeithasol

Mae'r [Ddyletswydd Economaidd-Gymdeithasol](#) wedi'i nodi yn Neddf Cydraddoldeb 2010, ac mae'n ei gwneud yn ofynnol i'r cyngor, wrth wneud penderfyniadau strategol, roi sylw dyledus i'r angen i leihau anghydraddoldebau o ran canlyniadau sy'n deillio o anfantais economaidd-gymdeithasol. Teimlir bod anghydraddoldebau o ran canlyniadau yn cael eu teimlo'n fwyaf difrifol mewn meysydd fel iechyd, addysg, gwaith, safonau byw, cyfiawnder a diogelwch personol, a chyfranogiad.

Diffinnir 'penderfyniad strategol' gan Lywodraeth Cymru fel penderfyniad **sy'n effeithio ar sut mae'r cyngor yn cyflawni ei ddiben statudol dros gyfnod sylweddol o amser ac nad yw'n cynnwys penderfyniadau 'o ddydd i ddydd' arferol**. Mae penderfyniadau strategol yn cynnwys:

- Cynlluniau Corfforaethol
- Pennu amcanion strategol llesiant, cydraddoldeb ac amcanion eraill
- Newidiadau i wasanaethau cyhoeddus, neu eu datblygu
- Cynllunio ariannol strategol
- Datblygu polisiau strategol

Os nad ydych yn credu bod eich penderfyniad yn bodloni'r diffiniad hwn, ac nad ydych yn bwriadu cynnal Aseiad Dyletswydd Economaidd-Gymdeithasol yn yr adran hon, rhowch eich rhesymeg isod. Bydd unrhyw benderfyniad a gyflwynir i Aelod Cabinet, yn y Cabinet neu'r Cyngor, yn cael ei ystyried yn benderfyniad strategol.

Os yw eich penderfyniad yn bodloni'r diffiniad, ystyriwch effaith eich penderfyniad ar y grwpiau dan anfantais economaidd-gymdeithasol, a meysydd anghydraddoldeb a allai godi o anfantais economaidd-gymdeithasol a geir yn y matrices isod. Nid yw'r grwpiau a restrir yn gynhwysfawr a dylech ystyried unrhyw grwpiau ychwanegol sy'n berthnasol i'ch penderfyniad a allai brofi anfantais economaidd-gymdeithasol yn y ffyrdd canlynol:

- **Incwm Isel/Tlodi Incwm** - yn methu fforddio cynnal taliadau rheolaidd fel biliau, bwyd, dillad, trafndiaeth ac ati.
- **Isel a/neu ddim Cyfoeth** - digon o arian i dalu costau byw sylfaenol a thalu biliau ond nid oes ganddynt unrhyw gynilion i ddelio ag unrhyw wariant annisgwyl ac nid oes unrhyw ddarpariaethau ar gyfer y dyfodol
- **Amddifadedd Materol** - methu â chael gafael ar nwyddau a gwasanaethau sylfaenol h.y. cynhyrchion ariannol fel yswiriant bywyd, trwsio/disodli nwyddau trydanol sydd wedi torri, cartref cynnes, hobiau ac ati)
- **Amddifadedd Ardal** - lle rydych chi'n byw (ardaloedd gwledig), lle rydych chi'n gweithio (hygyrchedd trafndiaeth gyhoeddus)
- Cefndir Economaidd-Gymdeithasol – er enghraifft, addysg, cyflogaeth ac incwm rhieni

Nodwch effaith gadarnhaol neu negyddol, neu'r ddau lle maent yn gymwys, a difrifoldeb yr effaith hon drwy godio rhannau'r grid yn seiliedig ar yr isod. *Os nad oes effaith/neu ei fod yn niwtral, gadewch yn wag.*

Effaith Negyddol		Effaith Gadarnhaol	
N1	Effaith negyddol – ysgafn	G1	Effaith gadarnhaol – ysgafn
N2	Effaith negyddol – cymedrol	G2	Effaith gadarnhaol – cymedrol
N3	Effaith negyddol – sylweddol	G3	Effaith gadarnhaol – sylweddol
N4	Potensial ar gyfer effaith negyddol (ond yn ansicr)	G4	Potensial ar gyfer effaith gadarnhaol (ond yn ansicr)

Meysydd anghydraddoldeb a allai godi o anfantais economaidd-gymdeithasol – diffiniadau
Addysg :Y gallu i fod yn wybodus, i ddeall a rhesymu, ac i gael y sgiliau a'r cyfle i gymryd rhan yn y farchnad lafur ac mewn cymdeithas
Gwaith :Y gallu i weithio mewn amodau cyfiawn a ffafriol, i gydnabod gwerth eich gwaith, hyd yn oed os nad yw'n ddi-dâl, i beidio â chael ei atal rhag gweithio ac i fod yn rhydd o gaethwasiaeth, llafur gorfodol a mathau eraill o gamfanteisio

Safonau Byw: Y gallu i fwynhau safon byw gyfforddus, mewn tai priodol, gydag annibyniaeth a diogelwch, ac i gael gofal a chefnogaeth pan fo angen.							
Cyfiawnder, Diogelwch Personol a Diogelwch Cymunedol: Y gallu i osgoi marwolaethau cynamserol, byw mewn diogelwch, a gwybod y cewch eich diogelu a'ch trin yn deg gan y gyfraith							
Iechyd: Y gallu i fod yn iach, yn gorfforol ac yn feddyliol, bod yn rhydd mewn materion sy'n ymwneud â pherthnasoedd rhywiol ac atgenhedlu, a chael ymreolaeth dros ofal a thriniaeth a chael gofal yng nghamau olaf eich bywyd							
Cyfranogiad: Y gallu i gymryd rhan yn y broses o wneud penderfyniadau ac mewn cymunedau, cael mynediad at wasanaethau, gwybod y caiff eich preifatrwydd ei barchu, a mynegi eich hun							
Grwpiau	Meysydd anghydraddoldeb						
	Safonau Byw	Gwaith	Iechyd	Addysg	Cyfiawnder a diogelwch cymunedol	Cyfranogi	Amgylchedd ffisegol
Plant sy'n byw mewn tlodi			G2	G2		G2	G3
Aelwydydd incwm isel heb blant dibynnol							
Pobl ifanc ddi-waith		G4					
Di-waith am gyfnod hir?		G4					
Aelwydydd digartref							
Ffoaduriaid, mudwyr a cheiswyr lloches		G4	G4	G2			G2
Cymdogaethau difreintiedig - Safle MALIC yn y 10% isaf o'r ACEHI mwyaf difreintiedig							
Pobl ar Gredyd Cynhwysol / budd-daliadau sy'n gysylltiedig ag incwm			G4	G4			
Oedolion heb gymwysterau neu gymwysterau isel							
Pobl sy'n byw mewn tai o ansawdd isel neu mewn Tai Amfeddiannaeth			G4	G4		G4	G4

1. Pa dystiolaeth sydd gennych am anfantais economaidd-gymdeithasol ac anghydraddoldebau o ran deilliannau yn ymwneud â'r penderfyniad hwn?

Fel cynllun 'Addysg', bydd yn lleihau anghydraddoldebau posibl o ran canlyniadau mewn addysg drwy gynyddu nifer y lleoliadau ASA ledled y ddinas. Bydd hyn yn cael effaith gadarnhaol ar nodau lles Cymru lewyrchus a Chymru fwy cyfartal a'r amcan lles i wella sgiliau, canlyniadau addysgol a chyfleoedd cyflogaeth.

Ni fydd disgyblion yn cael eu derbyn i'r ganolfan Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) Anhwylderau'r Sbectrwm Awtistig (ASA) arfaethedig drwy drefniadau derbyn arferol y Cyngor. Yn hytrach, mae'r broses dderbyn yn seiliedig ar anghenion unigol yn dilyn asesiad gan y Tîm Cynhwysiant Addysg. Byddai mwy o ddarpariaeth ar gyfer disgyblion ag ASA yn cael effaith fuddiol ar gydraddoldeb mynediad i addysg briodol.

2. Disgrifiwch sut rydych wedi sicrhau bod eich ymgysylltiad wedi ystyried barn pobl sy'n byw yng Nghasnewydd sy'n cael eu heffeithio gan anfantais economaidd-gymdeithasol.

Bydd y wybodaeth ymgynghori ar gael ac yn cael ei rhannu â'r holl grwpiau ar draws Casnewydd. Roedd fersiynau o'r dogfennau ar gael ar ffurf lawn, fel fersiwn gryno hawdd ei darllen a anelwyd at blant a phobl ifanc a bydd fersiwn ASA ar gael. Bydd y dogfennau hyn ar gael yn ddigidol ac ar ffurf papur ar amrywiaeth o lwyfannau digidol ar-lein a lleoliadau amrywiol ledled y ddinas. Ar glawr tu mewn y dogfennau ymgynghori, darperir rhestr o ieithoedd y gellir cyfieithu'r ddogfen iddynt ar gais. Bydd hyn yn galluogi pobl o bob grŵp i gyrchu'r ymgynghoriad.

3. A yw'r penderfyniad hwn yn cyfrannu at effaith gronol?

Ydy. Dyma'r trydydd cynnig i gynyddu'r ddarpariaeth i ddisgyblion ag ASA ers sefydlu Ysgol Bryn Derw yn 2017. Cynyddodd y ddau gynnig blaenorol gapasiti Ysgol Bryn Derw o 48 i 68, ac o 68 i 96, fel yr amlinellir yn yr asesiad hwn.

Rhan 3: Camau Gweithredu a Chanlyniadau

O ystyried unrhyw effeithiau negyddol yr ydych wedi'u nodi, nodwch isod sut y byddwch yn lleihau'r rhain, a sut y byddwch yn monitro effaith bosibl. Mae rhagor o ganllawiau ar sut i gwblhau eich cynllun gweithredu ar gael [yma](#).

EFFAITH AR BOBL SY'N RHANNU NODWEDDION GWARCHODEDIG			
Crynodeb o'r effaith	Camau i leihau effaith negyddol	Sut y caiff yr effaith hon ei monitro	Perchennog
EFFAITH AR Y GYMRAEG			
Crynodeb o'r effaith	Camau i leihau effaith negyddol	Sut y caiff yr effaith hon ei monitro	Perchennog
EFFEITHIAU ECONOMAIDD-GYMDEITHASOL			
Crynodeb o'r effaith	Camau i leihau effaith negyddol	Sut y caiff yr effaith hon ei monitro	Perchennog
EGWYDDOR DATBLYGU CYNALIADWY			
Crynodeb o'r effaith	Camau i leihau effaith negyddol	Sut y caiff yr effaith hon ei monitro	Perchennog

Unwaith y bydd eich AEDCh wedi'i gwblhau, anfonwch ymlaen at ncequality@newport.gov.uk